

**Filyos-Ereğli hattı ile Ereğli limanının yapılması hakkında
1/661 numaralı kanun lâiyhası ve Nafia ve Bütçe
encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı : 6/1355

3-V 1933

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının yapılmasına dair Nafia vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 2-V-933 toplanışında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Memleketimizin en mübrem ihtiyaçlarından ve en verimli servetlerinden birini teşkil eden maden kömürünün mebzulen bulunduğu Zonguldak - Ereğli kömür havzasının nakliyatını teshil ve tesri edecek olan Filyos- Zonguldak - Ereğli sahil hattının inşasına bazı sebep dolayısıyla henüz başlanamamıştır.

Ankara - Filyos hattının dörtte üçü bitmiş ve bakiyesinin de 1935 senesine kadar inşası mukarrer bulunmuş olduğu halde hattın müntehasının Filyosta kalması hem esas maksadın elde edilememesine sebep, hemde kömür havzasının inkişaf edememesine bais olacaktır. Halen senevi bir buçuk milyon ton kadar kömür veren havzanın istihsalâtı günden güne artmakta ve daha mükemmel vesait istimalile bunun beş milyon tona kadar çıkarılabileceği memul bulunmakta olmasına nazaran havzanın nakliyat ihtiyacı lâiykile temin edilebilmek üzere Filyos- - Ereğli sahil hattının inşasına vaktile başlamak iktiza eylemektedir. Birde fenni surette istihsal edilecek kömürün cihan piyasasında kendisine bir pazar bulabilmesi her şeyden evvel maliyet fiatının tenkisi ile kabil olabileceğinden elyevm pek iptidai ve pahalı bir şekilde yapıla gelmekte olan vapurlara tahmil, tahliye işinin Avrupadaki emsaline olduğu gibi ucuzlattırılması da lâzım gelmektedir. Bu noktai nazardan hattın müntehasında bulunan Ereğlide bir liman tesisi elzem ve gayrikabili içtinap bir keyfiyet bulunmaktadır. Bu limanın inşasını icap ettiren bir ikinci sebep te Karadeniz sahilinde Sinoptan başka melce bulunmayı-şıdır. Her sene fırtınalara tutularak Sinoba da iltica edemeyen bir çok vapurların kazaya maruz kalarak bir çok halkımızın ölüne sürüklendiği ileridenberi cereyan etmekte olan hâdiselerdendir. Ereğli önü bu kabil bir çok vapur enkazı ile halen doludur. Binaenaleyh bu noktai nazardan dahi limanın inşası zaruri bulunmaktadır.

Filyos- Ereğli sahil hattının takriben 70 kilometre olup gececeği arazinin arızası derecesine göre ray, travers ve sair malzemei ferşiyesi de dahil olmak üzere bedeli inşası yirmi milyon türk lirası ve tesisatı sabitesi de dahil olduğu halde Ereğli limanının bedeli inşası 10 milyon

Türk lirası tahmin olunup kanunun birinci maddesinde bu miktar tahsisatın sarfına mezuniyet verilmesi ve inşaat baliğine göre hattın üç sene ve limanın altı sene zarfında ikmal edilmesi inkâmı verilmek ve inşaatın inkıtaa uğranıyarak muntazam bir seyirle devamını temin eylemek üzere de müteaddit senelere sarı taahhüdât icrasına mezuniyet verilmesini mutazammın ahkâmı dercedilmiştir.

Kanunun ikinci maddesine mezkûr demiryolu ve limanın inşası ve ilhraç edilecek bonoların ödenmesi için her sene icap eden tahsisatın bütçeye konulacağı dercedilmiş olup bu da bütçe kanununun icabatındadır.

Nafra encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafra encümeni
Karar No. 11
Esas No. 1/661

11 - V - 1933

Yüksek Reislige

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının yapılmasına dair Nafra vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 2 - V - 1933 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâleti Celileden 3 - V - 1933 tarih ve 6/1355 numara ile Yüksek Reislige gönderilerek encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası ve esbâbı mucibesi Nafra vekili Beyefendi ile 8-V-1933 te okunup konuşuldu:

Memleketimizin başlıca servet kaynaklarından olan kömürlerin memleket dahiline kolaylıkla taşınabilmesi için yapılmakta olan Irmak - Filyos hattının sonu Filyosta kaldığı surette kömür havzasının hâsılatını dahilde sevketmekte faidesi mahdud kalacağı cihetle hattın Fiyostan Zonguldak ve Ereğliye kadar uzatılmasında mecburiyet vardır. Kömür havzasından çıkarılan kömürlerin deniz yolu ile etrafa gönderilmesi ve çıkarılan kömürlerimizin satılması da her türlü yükletme kolaylıklarını havi ve kömür alacak vasıtaları her mevsimde emniyetle barındıracak bir liman bulunmasına bağlıdır.

Kömürlerimizin hariç memleketlerde müşteri bulması, çıkarma masraflarının ucuzlamasıyla beraber taşıma ve yükletme masraflarının az olmasını icap eder, bu ucuzluk ve masraf azlığı ise asrı bir limanın mükemmel vasıtalarıyla olabilir.

Ereğli limanı kömür havzasının hâsılatını dışarıya çok ve kolay satmağa yardım edeceği gibi pek fırtınalı ve amansız Karadenizde gezen gemilerimiz için bir barınma yeri olacak ve bu suretle de milyonlar kıymetinde gemilerimizi ve yükleriyle içindeki yolcuları tehlikeden kurtarmağa yarayacaktır.

Takriben 70 kilometre uzunluğunda ve Anadolunun en sarp yerlerinden geçecek olan demiryolu (20) milyon türk lirasile yapılacak, her türlü rüzgârlara karşı muhafazalı ve depoları ve elektrikli vinçleri ve rıhtımlarıyla senede beş milyon ton kömür vermeğe kâfi bütün tesisatıyla Türkiye ilk asrı limanı da on milyona malolacaktır. Kanun lâyihası aynen kabul olunarak havale mucibince Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reislige sunuldu efendim.

Nafra E. Rs.	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Samsun	Erzincan	Manisa	Samsun	Isparta	Iççi
<i>Etem</i>	<i>A. Samih</i>	<i>Osmân</i>	<i>Dr. Âsim</i>	<i>H. Hüsnü</i>	<i>Hakkı</i>
Aza	Aza	Aza			
Kütahya	Mersin				
<i>İbrahim</i>	<i>S. Filikri</i>				

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 119
Esas No. 1/661

18 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının yapılmasına dair olup Nafia Encümeni mazbatası ile birlikte encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Nafia vekili Beyin huzurile tetkik ve mü-talea olundu.

Bu bapta Hükümetin esbabı mucibesile Nafia encümeni mazbatasında serdolan mütalealara iştirak eden encümenimiz teklif lâyihasını esas itibarile kabul etmiştir.

Ancak yapılacak bu hattın güzergâhına tesadüf eden arazinin çok arızalı olması sebebiyle in-şaatın lâyihada derpiş edildiği veçhile üç senede ikmal edilemeyeceği anlaşılmış ve bu sebeple bu müddet dört seneye çıkarılmak suretile madde tadil edilmiştir.

Ziraat bankasının bu günkü kanunî muhtariyetine karşı mecburiyet tahmil etmemek maksadile bonolara kefalet işini bu müessesenin hakkı hiyarına bırakmak için maddeye ayrıca bir fıkra ilâ-vesi kararlaştırılmıştır.

Bu tadilât dolayısıyla lâyihanın birinci maddesi yeniden yazılmıştır.

Umumî heyetin yüksek tasvibine arz olunur.

Reis	Reis vekili					
Gümüşane	Konya	Çorum	Aksaray	Edirne	Erzurum	Elâziz
Hasan Fehmi	K. Hüsnü	Mustafa	A. Süreyya	Faik	Aziz	H. Tahsin
Giresun	Isparta	Kayseri	Niğde	Sivas		
Kâzım	Mükerrem	A. Hilmi	Faik	M. Remzi		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının inşasına dair kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Filyos istasyonundan başlayarak Zonguldak tarikile sahili takiben Ereğliye müntehi olmak ve inşaatına başlanmasından itibaren en çok üç senede ikmal edilmek üzere normal genişlikte bir demiryolu inşası için yirmi milyon liranın ve kezalik inşaatına başlanmasından itibaren en çok altı sene zarfında ikmal edilmek üzere Ereğli limanının inşası ve teçhizatı için on milyon liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Birinci maddedeki işler için her sene tediye edilecek miktarın o sene Nafia bütçesine konmak üzere gelecek senelere sari taahhütlere girmeye ve vadeleri inşaat müddetlerine bağlı olmamak ve resülmali bu miktarları geçmemek üzere icabında Ziraat bankası kefaletile bono ihracına mezuniyet verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

2 - V - 1933

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

İsmet Yusuf Kemal Zekâi

Da. V. Ha. V. V. Mal. V.

Ş. Kaya Ş. Kaya M. Abdülhalik

Mf. V. Na. V. İk. V. V.

Dr. Reşit Galip Hilmi Muhlis

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

Dr. Refik Ali Rana Muhlis

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının inşasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Filyos istasyonundan başlayarak Zonguldak tarikile sahili takiben Ereğliye müntehi olmak ve inşaatına başlanmasından itibaren en çok dört senede ikmal edilmek üzere normal genişlikte bir demiryolu inşası için 20 000 000 liranın ve kezalik inşaatına başlanmasından itibaren en çok altı sene zarfında ikmal edilmek üzere Ereğli limanının inşası ve teçhizatı için 10 000 000 liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Birinci maddedeki işler için her sene tediye edilecek miktarın o sene Nafia bütçesine konmak üzere gelecek senelere sari taahhütlere girmeye ve vadeleri inşaat müddetlerine bağlı olmamak ve resülmali bu miktarları geçmemek üzere icabında Ziraat bankası kefaletile bono ihracına mezuniyet verilmiştir.

Bu bonolara kefil olmak hususunda Ziraat bankası hakkı takdirini kullanır.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.